

Forslag til endringer i lov 8. april nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) mv. for å gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep

SNF er glad for å ha fått til høring forslag til lovendringer for å gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep.

SNFs høringsuttalelse bygger på kunnskaper om barnekonvensjonen og menneskerettigheter og på sosiologiske aspekter. Der departementets forslag ikke er kommentert, støttes forslagene. Der de er kommentert, mener vi at der er mangler, eller noe bør legges til eller tydeliggjøres. SNF legger også ved vår pressemelding av 25. november 2012, som bl.a. dreier seg om hvorfor FNs internasjonale dag mot vold mot kvinner også bør markeres i samiske samfunn.

1.2:

Här lyfts frågan om att det idag är så att ena föräldern måste be om en utredning när det gäller den andra föräldern eller dennes sambons lämplighet att bo eller vistas med barnet. Frågan om lämplighet kan innehålla misstanke om att den andra föräldern eller dennes partner eller även den egna partnern utnyttjar eller har utnyttjat eller misshandlar eller har misshandlat barnet. Risken är att den förälder som inte själv utsätter barnet för några övergrepp, men upptäcker övergreppen av annan part, inte vågar göra anmälan, kanske på grund av att han/hon själva är utsatta för övergrepp eller förtryck, kanske inte vill eller har förmåga att se vad som försiggår, förnekelse för vad som faktiskt sker i sådana här fall är inte ovanligt bland omgivningen. Genom att det måste vara den ena föräldern, om vi förstått det hela rätt, som måste anmäla barnets utsatthet, finns det en risk att barnets utsatthet aldrig kommer upp till kännedom för myndigheter eller andra samhälles mekanismer. Det är alltid farligt att utgå ifrån att föräldrar gör allt för sina barn och vill deras bästa, tyvärr är det inte alltid så av olika anledningar.

Därav viktigt att få till en förändring här så att det inte bara är föräldrar som kan göra en rättssak av det utan även släktingar, bekanta grannar m.m. I kombination med att utredningen måste ske omgående då det också alltid föreligger en risk för falska anmälningar, och barnen ska inte behöva drabbas av detta och riskera att bli uppryckta ur sin trygghet och placerad i alternativa hem i onödan. Förslagsvis att inledande förhör ska ske med barnen inom 24 h från att anmälan kommit in och med barnexperter närvarande.

Vidare är det även riskabelt att enbart använda sig av uttrycket föräldrar och inte vårdnadshavare eller målsman, då det i dagens samhälle med varierande familjekonstellationer, HBTQ- föräldrar och adoptionsföräldrar samt fosterhemsfamiljer kan vara andra vårdnadshavare än föräldrarna.

1.3:

Väldigt viktig det de tar upp här, att umgängesrätten m.m. av ena föräldern inte alltid är till barnet/barnens bästa, det finns barn som genom att tvingas att träffa den förälder som kanske misshandlat såväl barnet som den andra föräldern, blir så djupt traumatiserade efter och innan dessa umgängesmöten (även i de fall där det sker övervakat och i offentliga lokaler), att de sluter sig i flera dagar både innan och efter dessa möte, får depressioner, allmän rädsla och nervositet som kan ta sig uttryck i att de spyr, m.m.

Jätte viktigt att barnen hörs och att de när barnen hörs finns med professionella så som barnpsykolog m.m., Det som alltid ska hållas i åtanke och en av anledningarna till att professionella måste vara med när barnen hörs, är att barnen är fantastiska små skyddare. Hur illa föräldrarna än har gjort barnen i våra ögon, har ändå barnen en förmåga att vilja skydda sina älskade föräldrar. Barnen vet ju oftast inget annat än det de blivit utsatta för, oftast vet de inte ens att det de blivit utsatta för är fel, detta är dessa barns norm. Därav vikten att även förhöra yngre barn under sju år, då det är de yngre barnen som har mindre kunskap om vad som är rätt och fel, och även har en större benägenhet att försöka skydda sina föräldrar och omgivning. När man samtalar eller hör barnen om vad de varit med om eller vill, kan bilder vara ett bra hjälpmedel och borde uppmuntras i den nya lagen, alltså att barnen ges möjlighet att inte bara berätta utan även rita ned vad de upplevt och känner.

Utifrån det samiska perspektivet bör här även beaktas att det inom den samiska kulturen har ansetts och även anses vara tabu att berätta och prata om sådana saker som sker i hemmet med personer utanför familjen, alltså att man håller "bekymren" inom familjen. Vilket även kan föra med sig att barn som kommer från den samiska kontexten ytterligare beskyddar sina föräldrar och inte vågar berätta för myndighetspersoner och barnexperter vad de varit med om eller hur de mår eller känner. Vilket innebär att även en person med expertis om den samiska kulturen bör finnas med vid möten/förhör som innefattar samiska barn. Det gäller naturligtvis även andra kulturer som avviker från den norska normen.

1.5

Alternativa "umgängesformer" så som telefonsamtal, mejl, kort, m.m., som bland annat Danmark använder sig av, är något att ta fasat på. Dessa kan i allra högsta grad vara bra i de fall där barnen uppvisar att de mår fysiskt och psykiskt dåligt av att träffa den ena föräldern, men där det inte kan bevisas att han eller hon faktiskt har gjort något som skadat eller kan skada barnet, och även i de fall där man vill försöka främja kontakten mellan barnet och ena föräldern, fast anser att barnet tar för stor skada av att träffa denna förälder. Genom att de fysiskt inte träffas, men ändå interagerar med varandra, ges barnet och föräldern en möjlighet att hålla kontakt med varandra och barnet kan göra detta i en miljö där barnet känner sig trygg, till exempel sitta hemma i sin egen säng och prata i telefon eller liknande.

Finland har ingen nedre fast åldersgräns utan hänsyn tas utifrån barnets ålder och mognad i förhållande till det barnet säger och vad barnet vill. Tycker jag låter som ett föregångsexempel

att ta efter då barn precis som oss vuxna är individer med olika hög grad av mognad och medvetenhet, en åttaåring går ej att jämföra med en annan åttaåring.

4.3

Civila krav även när det gäller barn kan bland annat medföra en minde handläggningstid och väntan i rättssystemet, vilket är positivt för barnen, då långa handläggningstider kan påverka deras liv negativt, om det medför att barnen antingen tvingas umgås med en vårdnadshavare som inte är lämplig eller att barnet på grund av felaktiga uppgifter och som en försiktighets åtgärd inte får umgås med en vårdnadshavare som det sedan visar sig inte gjort något fel. Däremot är det inte helt klart och tydligt hur det civila kravet kan komma att påverka rättsäkerheten, genom att, om vi förstått det rätt, bevisskraven inte är lika höga när det är ett Sivilt krav jämfört med straffesak därav har jag en viss tveskamhet inför detta.

5.3.2.1

Kan inte nog poängteras vikten av, att alla barn hörs eller ges möjlighet att säga sin mening, även de barn som är under sju år. Det är dock högst väsentligt att hänsyn tas till ålder och mognad när barn hörs (även de som är sju år eller äldre). Framförallt när svaren ska analyseras och om det har kommit fram aspekter som talar för att barnen far illa på det ena eller andra sättet, här är det nog så viktigt att barnens svar inte vare sig övertolkas eller undertolkas. För att minimera risken för över- och undertolkning bör dessa förhör/utfrågningar och samtal med barnen göras med sakkunnig personal på plats, alltså både juridisk och barnsakkunnig och även efteråt analyseras av expertis på området barn och barns beteende, så som psykologer, och liknande.

5.4.2

Viktigt att barnen tillfrågas även om saker som inte har med boende eller umgänge med vårdnadshavaren att göra, viktigt att prata med barnen om vad de vill, känner, upplevt och tycker alltså om fler aspekter än bara vart de ska bo och hur umgänget med den vårdnadshavare som de inte bor hos ska se ut.

6.3.2

2:a stycket sista raden, vi anser det brydsamt att man använder sig av benämningen biologiska föräldrar, och alla de föräldrar som är vårdnadshavare men inte biologiska föräldrar då? Så som adoptivföräldrar och liknande, ska inte de inkluderas här?

7.3.4

Bra poäng att §61 nr 3, också bör täckas av ekonomist stöd från staten, bör ändras så att även detta inberäknas i de aspekter som bör få ekonomiskt stöd av staten.